

ZPRÁVY

Alois Borovanský – 95-ročný

Významný vysokoškolsky učiteľ a kvalifikovaný odborník v oblasti predikcie, projekcie, syntézy a analýzy chemických liečiv, pán doc. RNDr. PhMr. Alois Borovanský, CSc., sa 30. apríla 2017 dožil 95 rokov.

Po absolvovaní študijného odboru farmácia na Lekárskej fakulte v roku 1947 sa stal magister farmácie a pokračoval v štúdiu na Prírodovedeckej fakulte Masarykovej univerzity v Brne, na ktorej v roku 1950 získal hodnosť doktora prírodovedy – RNDr.

V rokoch 1950–1960 pôsobil ako asistent a neskôr ako odborný asistent Katedry farmaceutickej chémie Farmaceutickej fakulty Masarykovej Univerzity v Brne.

V roku 1960 na základe obhajoby dizertačnej práce získal vedeckú hodnosť kandidáta farmaceutických vied – CSc.

Po zlúčení Farmaceutickej fakulty v Brne s Bratislavou pôsobil v rokoch 1960–1965 ako odborný asistent Katedry farmaceutickej chémie Farmaceutickej fakulty (FaF UK) v Bratislave.

V rokoch 1960–1987 bol zástupcom vedúceho tejto katedry.

Na tomto pracovisku v roku 1965 vypracoval a obhájil habilitačnú prácu „Príspevek ke štúdiu vzťahů struktury a farmakodynamického účinku ve skupině basicých anilidů a karbanilátů“ a stal sa docentom farmaceutickej chémie.

V rokoch 1966–1969 bol prodekanom FaF UK pre vedecko-výskumnú činnosť. V tejto funkcii sa veľkou mierou postaral o systematickú výchovu nových vedeckých pracovníkov, organizoval obhajoby kandidátskych dizertačných prác, plnenie úloh rezortného a štátneho plánu výskumu a podporoval organizovanie študentských vedeckých konferencií FaF UK.

Mimoriadne aktívne sa angažoval v činnosti Slovenskej farmaceutickej spoločnosti (SFS), v ktorej bol v rokoch 1960–1986 podpredseda a neskôr predseda Sekcie farmaceutickej chémie SFS, v rokoch 1970–1988 člen prípravných výborov konferencií Syntéza a analýza liečiv a v rokoch 1984–1988 predseda a člen prípravných výborov sympózií Syntéza a analýza liečiv a látok ovplyvňujúcich životné prostredie.

V pedagogickej činnosti prešiel všetkými formami jej práce od vedení cvičení, seminárov, konzultácií, neskôr prednášal a skúšal prípravu chemických liečiv a farmaceutickú chémiu. Do formy učebných pomôcok (učebnice, alebo skrípt) spracoval celý obsah farmaceu-

tickej chémie ako profilovej disciplíny farmaceutického štúdia.

Vo vedecko výskumnej činnosti zhruba od šesťdesiatych rokov 20. storočia sa stal zakladateľom vedeckej školy karbamátov. Táto škola sa pod jeho vedením systematicky a cieľavedome venovala štúdiu projekcii, príprave, izolácii, identifikácii a štúdiu vzťahov medzi chemickou štruktúrou, fyzikálno chemickými vlastnosťami (deskriptormi) a biologickému účinku v skupine bazických anilidov a bazických esterov substituovanej kyseliny fenylkarbámovej s cieľom zameraním na ich lokálne anestetický, antiarytmický, antiinfekčný a cytoprotektívny účinok. Výsledky tohto štúdia vyústili do projekcie a prípravy troch originálnych našich liečiv, a to pentakaínu, heptakaínu a karbizokaínu ako lokálnych anestetík neskôr i látky H+B ako antiarytmika.

V roku 1987 sa stal členom kolektívu, ktorému bola udelená Štátna cena. V roku 1988 bol penzionovaný a odišiel do dôchodku.

Je autorom alebo spoluautorom 114 pôvodných vedeckých experimentálnych prác, 62 patentov, jednej monografie-učebnice, 8 súborných referátov, 29 titulov skrípt a desiatok správ o vyriešených vedecko-výskumných úlohách.

Za svoju prácu bol ocenený v roku 1969 bronzovou medailou Univerzity Komenského, v roku 1971 získal Čestné uznanie Slovenskej technickej spoločnosti, za vynálezcstvo a zlepšovacie návrhy, v roku 1977 Čestné uznanie za dlhoročnú prácu a rozvoj Slovenskej farmaceutickej spoločnosti (SFS), v roku 1994 diplomom a titulom Čestný člen Slovenskej farmaceutickej spoločnosti, v roku 2001 sa stal laureát Weberovej ceny SFS, v roku 2002 mu bola udelená Medaila PhMr. Vladimíra J. Žuffu a v roku 2007 mu bola udelená Medaila v roku 2012 Strieborná medaila Galenosa FaF UK. Objektívna analýza jeho života a diela dokazuje, že jeho činnosť bola vynikajúcou symbiózou výchovno-vzdelávacej, vedecko-výskumnej a organizátorskej činnosti.

Za svoju činnosť získal i neformálne ocenenia a stal žijúcou legendou farmaceutického štúdia, farmaceutický chemik par excellence a náš „staříčkový“ pán učiteľ.

Vážená farmaceutická komunita, dovoľte mi, aby som pánovi docentovi Borovanskému k tomuto krásnemu životnému jubileu srdečne v mene našich farmaceutických spoločností, fakúlt, na ktorých pôsobil, ale i vo svojom mene srdečne zablahoževal a poprial mu, aby bol ešte dlhú dobu medzi nami.

Ad multos annos, magister noster.

*Jozef Čižmárik
prezident Slovenskej farmaceutickej spoločnosti
Bratislava*